

LIIKENNEVALIOKUNNAN MIETINTÖ 12/1997 vp

Hallituksen esitys laiksi tieliikennelain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 23 päivänä syyskuuta 1997 lähettänyt liikennevaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Jorma Hirsto ja ylitarkastaja Eija Maunu, liikenneministeriö
- lainsäädäntöneuvos Antti Pihlajamäki ja lainsäädäntöneuvos Jorma Littunen, oikeusministeriö

- poliisiylitarkastaja Esko Ruokonen, sisäasiainministeriö
- yllilääkäri Jouko Söder, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
- ylikonstaapeli Risto Maksimainen, liikkuva poliisi
- ylitarkastaja Jaana Mecklin, tietosuojavaltuutetun toimisto
- toimitusjohtaja Valde Mikkonen, Liikenneturva
- puheenjohtaja Bernd Schwenson, Suomen Silmäoptikkojen Liitto ry
- puheenjohtaja Mikael Ojala, Liikennelääketieteen yhdistys.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tieliikennelakia. Ajo-oikeuden haltijoiden määrävuosin tapahtuvaa terveydentilan valvontaa vähennettäisiin. Kaikkien Suomessa vakinaisesti asuvien ajo-oikeuden haltijoiden olisi toimitettava poliisille todistus näkökyvystään 45 vuoden iässä. Todistuksen voisi antaa lääkäri tai optikko. Ajo-oikeuden jatkaminen 70 vuoden iässä ja sen jälkeen edellyttäisi edelleen aina lääkärintodistusta. Ajo-oikeutta voitaisiin edelleen jatkaa enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Velvollisuus lääkärintodistuksen esittämiseen muulloinkin kuin ikäkausitarkastusten yhteydessä voisi myös jatkossa perustua lääkärin lausuntoon tai poliisin vaatimukseen.

Poliisille ehdotetaan oikeutta ajon keskeyttämiseen kuljettajan ajokyvyn ilmeisen heikenty-

misen johdosta. Edellytyksenä ajon keskeyttämiselle ja väliaikaiseen ajokieltoon määräämiselle olisi ajokyvyn heikentyminen siinä määrin, ettei ajon jatkamiseen ole edellytyksiä ilman olennaista vaaraa.

Ajo-oikeuden alkamista koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että ajo-oikeus voisi alkaa myös kuljettajantutkimuksen suorittamista osoittavan todistuksen antamisesta.

Lisäksi ehdotetaan muutosta muutoksenhaku koskeviin säännöksiin. Toimivalta autokoululupia koskevissa valitusasioissa siirrettäisiin hallintokäyttölain mukaisesti lääninoikeuteen ja säännöksiä tarkistettaisiin myös muutoin vastaamaan hallintolain käyttölain periaatteita.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1998 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavien huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Liikennevaliokunnan käsityksen mukaan esitykseen sisältyvät ehdotukset ovat ajo-oikeuden haltijoiden terveydentilan seurannan ja tieliikenteeseen liittyvän valvonnan osalta perusteluja. Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että liikenneturvallisuutta lisätään parantamalla viranomaisten mahdollisuuksia ajon keskeyttämiseen kuljettajan ajokyvyn heikentymisen vuoksi.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan nykyiset tietosuojatulkinnat estävät lääkintöhallituksen hyväksymää lääkäriä ilmoittamasta selkeästä ajohaitasta. Liikennevaliokunta pitää tärkeänä, että välittömästi selvitetään mahdollisuudet lainsäädännön muuttamiseksi siten, että lääkärillä olisi oikeus tai velvollisuus ilmoittaa ajokorttiviranomaisille selkeästä ajohaitasta, ja tarpeen vaatiessa ryhdytään toimenpiteisiin asianomaisen lainsäädännön muuttamiseksi. Valiokunnan käsityksen mukaan tulisi myös selvittää keinot määräämällä ajo-oikeuden menettäneiden velvoittamiseksi esittämään lääkärinlausunnon ajokyvyn terveydellisistä edellytyksistä.

Ajo-oikeuden määrittämisen osalta valiokunta toteaa, että tieliikennelakia (267/1981) tulisi tulkita nykyistä enemmän yksilöllisten ajokykyjen perusteella. Ajo-oikeuden haltijan henkilökohtaisten ominaisuuksien kokonaisharkintaa olisi painotettava esim. tieliikennelain (267/1981) 82 d §:ää (poikkeusluvut) sovellettaessa. Valiokunta toteaa vielä, että ajoluvan haltijan ja ajoluvan hakijan terveyteen ja näkökykyyn liittyvät tarkastukset on järjestettävä mahdollisimman joustavasti koko maassa.

Liikennevaliokunta ehdottaa teknistä korjausta lakiesitykseen. Tieliikennelain 75 §:n 3 momentin 28.4.1995 tapahtuneen säätämisen

(754/1995) yhteydessä on tieliikennelain 76 §:n 3 kohdasta jäänyt epähuomiossa pois viittaus uuteen niin sanottujen nuorten kuljettajien ajo-oikeuden menettämistä koskevaan 75 §:n 3 momenttiin. Tämä merkitsee, että poliisimies ei voi määrätä kahden vuoden määräaikaisen ajokortin haltijaa väliaikaiseen ajokieltoon toistuvien liikenneriikkomusten vuoksi. Sen lisäksi, että poliisilta puuttuu tehokas keino puuttua välittömästi valvonnan yhteydessä nuorten kuljettajien liikennettä vaarantavaan ajotapaan, tilanne on ristiriitainen, koska pysyvän ajo-oikeuden haltijan kohdalla väliaikainen ajokielto voidaan määrätä. Liikennevaliokunta ehdottaa, että tieliikennelain 76 §:n 3 kohta kirjoitetaan seuraavaan muotoon: ”jos on todennäköistä, että edellytykset ajokiellon määräämiselle 75 §:n 2 momentin 3—6 kohdan tai 3 momentin nojalla ovat olemassa”.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikennevaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 76 § muutettuna seuraavasti:

76 §

Perusteet väliaikaiseen ajokieltoon määräämiselle

Poliisimies voi määrätä ajo-oikeuden haltijan väliaikaiseen ajokieltoon ja ottaa ajokortin haltuunsa:

(2 kohta kuten HE)

3) jos on todennäköistä, että edellytykset ajokiellon määräämiselle 75 §:n 2 momentin 3—6 kohdan tai 3 momentin nojalla ovat olemassa; tai (4 kohta kuten HE)

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 1997

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Pauli Saapunki /kesk	Raimo Mähönen /sd
vpj.	Esko-Juhani Tennilä /vas	Tero Mölsä /kesk
jäs.	Klaus Bremer /r	Reino Ojala /sd
	Tarja Filatov /sd	Tuija Maaret Pykäläinen /vihr
	Seppo Kanerva /kok	Jorma Rantanen /sd
	Minna Karhunen /kok	Pekka Saarnio /vas
	Suvi Lindén /kok	Helena Vartiainen /sd
	Eero Lämsä /kesk	Raimo Vistbacka /ps.
	Kari Myllyniemi /kesk	

VASTALAUSE

Ehdotamme kunnioittaen,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan ehdotuksen mukaisena paitsi 72 § muutettuna.

72 §

Ajo-oikeuden voimassaolo

(2 mom. kuten HE)

Milloin ajokorttilupa myönnetään 65 vuotta täyttäneille henkilöille, sen nojalla saatava ajo-oikeus on 1 momentista poiketen voimassa määräjän, enintään viisi vuotta. Jos luvan saajalla on ennestään ajo-oikeus, uusi ajo-oikeus saadaan siitä jäljellä olevaksi ajaksi, kuitenkin enintään viideksi vuodeksi. Linja-auton ja raskaan ajoneuvoyhdistelmän ajo-oikeus päättyy kuitenkin (*poist.*) ajo-oikeuden haltijan täyttäessä 70 vuotta.

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 1997

Seppo Kanerva /kok
Klaus Bremer /r
Raimo Vistbacka /ps